

KIRJALLINEN KYSYMYS 673/2005 vp

Elatusvelvollisen oikeus veronmaksukyvyyn alentumisvähennykseen

Eduskunnan puhemiehelle

Jos verovuonna Suomessa asuneen henkilön veronmaksukyky hänen tai hänen perheensä käytävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen on erityisistä syistä, kuten elatusvelvollisuuden, työttömyyden tai sairauden johdosta olennaisesti alentunut, vähennetään hänen puhtaasta ansiotulostaan kohtuullinen määrä (TVL 98 §). Kuitenkin on tullut julki tapauksia, joissa verovelvollisen ja hänen perheensä kokonaistilanne (tulot ja varallisuus) edellyttäisi veronmaksukyvyyn alentumisvähennyksen määräytymiseen sillä perusteella, että veronmaksukyvyyn alentuminen on johtunut elatusvelvollisuudesta, mutta alentumisvähennystä ei kuitenkaan ole myönnetty. Verotuksen oikaisulautakunnissa lakia on joissain tapauksissa tulkittu siten, että esim. lukioikäisen lapsen koulunkäyntiin liittyvistä kuluista tai hänen elättämisestään ei myönnetä veronmaksukyvyyn alentumisvähennystä, vaan tällaiset kulut katsotaan elantokustannuksiksi. Miten verottaja sitten määrittelee elatusvelvollisuu-

desta johtuvat kustannukset, jos esim. edellä mainitun kaltaiset kustannukset ovat elantokustannuksia? Ja eivätkö elantokustannukset ole seurausta huollettavan elatusvelvollisuudesta?

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus tietoinen siitä, että veronmaksukyvyyn alentumisvähennystä määritettäessä elatusvelvollisuudesta aiheutuneeksi veronmaksukyvyyn alentumiseksi ei lasketa huollettavan elatusvelvollisuudesta johtuvia kuluja silloin, kun ne ovat ns. elantokustannuksia ja

onko hallituksella suunnitelmia tämän tilanteen muuttamiseksi tai verotuskäytäntöjen selkiyttämiseksi?

Helsingissä 8 päivänä elokuuta 2005

Raimo Vistbacka /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Raimo Vistbackan /ps näin kuuluvan
kirjallisen kysymyksen KK 673/2005 vp:

*Onko hallitus tietoinen siitä, että veron-
maksukyvyyn alentumisvähennystä mää-
ritettäessä elatusvelvollisuudesta aiheu-
tuneeksi veronmaksukyvyyn alentumisek-
si ei lasketa huollettavan elatusvelvolli-
suudesta johtuvia kuluja silloin, kun ne
ovat ns. elantokustannuksia ja*

*onko hallituksella suunnitelmia tämän
tilanteen muuttamiseksi tai verotuskäy-
töntöjen selkiyttämiseksi?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Veronmaksukyvyyn alentumisvähennyksellä voi-
daan ottaa huomioon tilanteita, joissa verovel-
vollisen veronmaksukyky on olennaisesti alentu-
nut. Jotta vähennystä voitaisiin soveltaa, veron-
maksukyvyyn olennaisen alentumisen on tapah-
duttava erityisestä syystä, kuten elatusvelvolli-
suudesta, työttömyydestä tai sairaudesta.

Veronmaksukyvyyn alentumista arvioitaessa
otetaan huomioon verovelvollisen ja hänen per-
heensä käytettävissä olevat tulot ja varallisuus.
Jos verovelvollisen veronmaksukyky suurten-
kaan erityismenojen jälkeen ei ole huono, vähen-
nystä ei voida myöntää.

Elatusvelvollisuuden perusteella veronmaksu-
kyvyyn on katsottu olennaisesti alentuneen esi-
merkiksi oheisessa korkeimman hallinto-oikeu-
den käsittelemässä tapauksessa KHO 1982/850:
Aviopuolisoilla oli 6 lasta, jotka olivat syntyneet
vuosien 1961 ja 1970 välisenä aikana. Lapsista
3 sairasti sokeritautia. Perheen isä oli itsenäinen
kuorma-autoilija, ja hänen verotettava tulonsa oli
valtionverotuksessa 52 840 mk ja varallisuus
84 100 mk. Perheen äidillä ei ollut tuloja. Per-
heen isälle myönnettiin 3 500 mk:n vähennys tu-
lost. Vähennyksen myöntäminen edellyttääkin
sitä, että veronmaksukyky alentuu erityisen syyn
vuoksi olennaisesti.

Veronmaksukyvyyn alentumisvähennyksessä
on kyse säännöksestä, jolla voidaan helpottaa
kaikkein vähävaraisimpien asemaa erityisissä ti-
lanteissa. Säännös mahdollistaakin hyvin tapaus-
kohtaisten olosuhteiden huomioimisen. Tällöin-
kään elantokustannukset, kuten elatuksesta tai
sairaudesta aiheutuvat kulut, eivät sinänsä tule
vähennyskelpoisiksi verotuksessa, vaan kyseisen
erityiskustannusten vuoksi arvioidaan koh-
tuullinen määrä ansiotuloista vähennettäväksi.

Oikean ja yhdenmukaisen verotuksen edistä-
miseksi Verohallitus antaa verohallintolain no-
jalla verovirastoille vuosittain yhtenäistämiso-
hjeet verotuksen toimittamista varten. Näissä oh-
jeissa annetaan lukuisia tulkintaohjeita yhtenäis-
sen verotuskäytännön luomiseksi. Yhtenäistä-
misohjeissa on myös veronmaksukyvyyn alentu-
misvähennystä koskevia tulkintaohjeita.

Helsingissä 30 päivänä elokuuta 2005

Toinen valtiovarainministeri Ulla-Maj Widenroos

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 673/2005 rd undertecknat av riksdagsledamot Raimo Vistbacka /saf:

Är regeringen medveten om att vid bestämning av avdraget för nedsatt skattebetalningsförmåga man inte som nedsatt skattebetalningsförmåga orsakad av försörjningsplikt räknar sådana kostnader som föranleds av försörjningsplikt för försörjningstagare när det gäller s.k. levnadskostnader och

har regeringen några planer på att ändra situationen eller klargöra beskattningspraxis?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Med avdraget för nedsatt skattebetalningsförmåga kan man beakta sådana situationer då den skattskyldiges skattebetalningsförmåga blivit väsentligt nedsatt. För att avdraget skall kunna tillämpas skall den väsentligt nedsatta skattebetalningsförmågan ha inträffat av någon särskild orsak, såsom försörjningsplikt, arbetslöshet eller sjukdom.

Vid bedömning av nedsatt skattebetalningsförmåga skall man beakta den skattskyldiges och dennes familjs inkomster och förmögenhet. Om den skattskyldiges skattebetalningsförmåga inte är dålig ens efter stora särskilda utgifter kan avdraget inte beviljas.

Skattebetalningsförmågan har på grund av försörjningsplikten ansetts vara väsentligt nedsatt t.ex. i fallet HFD 1982/850 som behandlats i högsta förvaltningsdomstolen: Ett äkta par hade 6 barn, födda mellan åren 1961 och 1970. Tre av barnen hade sockersjuka. Familjefadern var egenföretagare, åkare och hans beskattningsbara inkomst var vid statsbeskattningen 52 840 mk och förmögenhet 84 100 mk. Modern i familjen hade inga inkomster. Familjefadern beviljades 3 500 mk i avdrag från inkomsten. Beviljandet av avdraget förutsätter alltså att skattebetalningsförmågan är väsentligt nedsatt av någon särskild orsak.

Avdraget för nedsatt skattebetalningsförmåga är en bestämmelse med vars hjälp man kan underlätta de allra minst bemedlades ställning i särskilda situationer. Bestämmelsen gör det möjligt att i hög grad beakta omständigheter in casu. Inte ens då blir levnadskostnaderna, såsom kostnaderna för försörjning eller sjukdom, i sig avdragsgilla vid beskattningen, utan i stället görs en uppskattning och avdras en rimlig del av förvärvsinkomsten på grund av de ifrågavarande särskilda kostnaderna.

I syfte att främja rätt och enhetlig beskattning ger Skattestyrelsen med stöd av lagen om skatteförvaltningen årligen anvisningar om förenhetligande för verkställande av beskattningen. I dessa anvisningar ingår ett stort antal tolkningsanvisningar i syfte att skapa enhetlig beskattningspraxis. I anvisningarna om förenhetligande finns även tolkningsanvisningar som gäller avdraget för nedsatt skattebetalningsförmåga.

Helsingfors den 30 augusti 2005

Andra finansminister Ulla-Maj Wideroos